

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Кіровоградської
міської ради
29 березня 2016 року
№ 148

**Програма
розвитку малого і середнього підприємництва
у м. Кіровограді на 2016-2020 роки**

Програма розвитку малого і середнього підприємництва у м. Кіровограді на 2016-2020 роки (далі – Програма) розроблена відповідно до законів України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні», «Про стимулювання розвитку регіонів», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», «Про адміністративні послуги».

Програма відповідає стратегічним пріоритетам соціально-економічної політики, визначеним у «Стратегії реформ – 2020», Програмі діяльності Кабінету Міністрів України, схваленої постановою Верховної Ради України від 11.12.2014 року № 26-VIII, Державній стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 року № 385, іншим програмним та нормативно-правовим документам щодо регулювання та розвитку малого і середнього підприємництва.

Програма входить до системи заходів, спрямованих на забезпечення реалізації стратегічних пріоритетів соціально-економічної політики, визначених у Програмі економічного і соціального розвитку міста Кіровограда, є її складовою частиною.

Програма є одним з важливих інструментів реалізації на місцевому рівні і регіональній, і державній політики підтримки підприємництва, відображає систему цілей, завдань, комплекс заходів, спрямованих на створення сприятливих умов розвитку підприємництва у м. Кіровограді.

Програма спрямована на місцевий економічний розвиток, зокрема на стратегічне партнерство влади, громади та бізнесу, яке допоможе прискоренню зростання продуктивності місцевої економіки через створення нових робочих місць, наповнення бюджетів усіх рівнів, підвищення конкурентності економіки, різноманіття надання якісних продуктів і послуг.

1. Характеристика Програми розвитку малого і середнього підприємництва у м. Кіровограді на 2016-2020 роки

1.	Загальна характеристика м. Кіровограда	
	Площа території (тис. кв. км) – 0,1 Кількість населення (тис. осіб) – 240,9 Специфіка – переробна промисловість та машинобудування	
2.	Дата затвердження програми - березень 2016 року	
3.	Головний замовник Програми	Кіровоградська міська рада

	Головний розробник Програми	Управління економіки Кіровоградської міської ради	
4.	Мета Програми	Координація та спрямування дій виконавчих органів Кіровоградської міської ради на посилення ролі бізнесу у вирішенні соціально-економічних проблем регіону: підвищення рівня його конкурентоздатності та інноваційності, у тому числі шляхом адаптації до роботи в умовах нових стандартів відповідно до вимог Угоди про асоціацію між Євросоюзом і Україною, збільшення внеску в загальні обсяги виробництва регіону, створення нових робочих місць, зменшення рівня безробіття, формування стабільного джерела доходів бюджету, насичення споживчого ринку якісними товарами і послугами для задоволення потреб населення, формування середнього класу для забезпечення соціальної стабільності	
	Очікувані кінцеві результати від реалізації Програми в динаміці змін цільових показників	Вихідні дані на початок Програми	Очікувані результати
	1. Кількість діючих середніх підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення (<i>одиниць</i>)	5	6
	2. Кількість діючих малих підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення (<i>одиниць</i>)	100	101
	3. Чисельність працюючих на малих підприємствах (<i>осіб</i>)	11903	12420
	4. Кількість підприємців - фізичних осіб	16609	17524
	5. Питома вага реалізованої продукції (робіт, послуг) середніх підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг) міста (%)	59,8	60,2
	6. Питома вага реалізованої продукції (робіт, послуг) малих підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг) міста (%)	15,1	16,5
	7. Витрати на одного працівника на малих підприємствах (<i>грн.</i>)	2130,4	2240,2
	8. Надходження від сплати єдиного податку (<i>млн.грн.</i>)	64,4	71,6
	9. Кількість об'єктів інфраструктури підтримки малого підприємництва (<i>одиниць</i>)		
	<i>бізнес-центри, центри підтримки підприємництва</i>	5	6
	<i>бізнес-інкубатори</i>	1	2
	<i>лізингові центри</i>	-	1
	<i>фінансово-кредитні установи (кредитні спілки, установи взаємного</i>	30	30

	<i>кредитування)</i>		
	<i>фонди підтримки підприємництва</i>	5	5
	<i>інвестиційні, інноваційні фонди і компанії</i>	1	1
	<i>біржі</i>	10	11
	<i>інформаційно-консультативні установи</i>	-	1
	<i>аудиторські фірми, аудитори-приватні підприємці</i>	19	22
	10. Кількість підприємців, що пройдуть підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації (осіб)	-	1040
	Терміни і етапи реалізації Програми	з 01 січня 2016 року по 31 грудня 2020 року	
	Вартість Програми - обсяги коштів, необхідних на фінансування заходів	2016 рік – 122,0 тис.грн 2017 рік - 184,0 тис.грн 2018 рік – 146,0 тис.грн 2019 рік – 146,0 тис.грн 2020 рік – 146,0 тис.грн	
	Основні джерела фінансування	Загальний фонд міського бюджету, кошти Регіонального фонду підтримки підприємництва у Кіровоградській області	
	Система організації контролю за виконанням Програми	Виконавчі органи міської ради щокварталу, не пізніше 5 числа місяця, наступного за звітним періодом, інформують управління економіки міської ради щодо виконання заходів Програми, розгляд виконання заходів на засіданнях Координаційної ради з питань розвитку підприємництва	

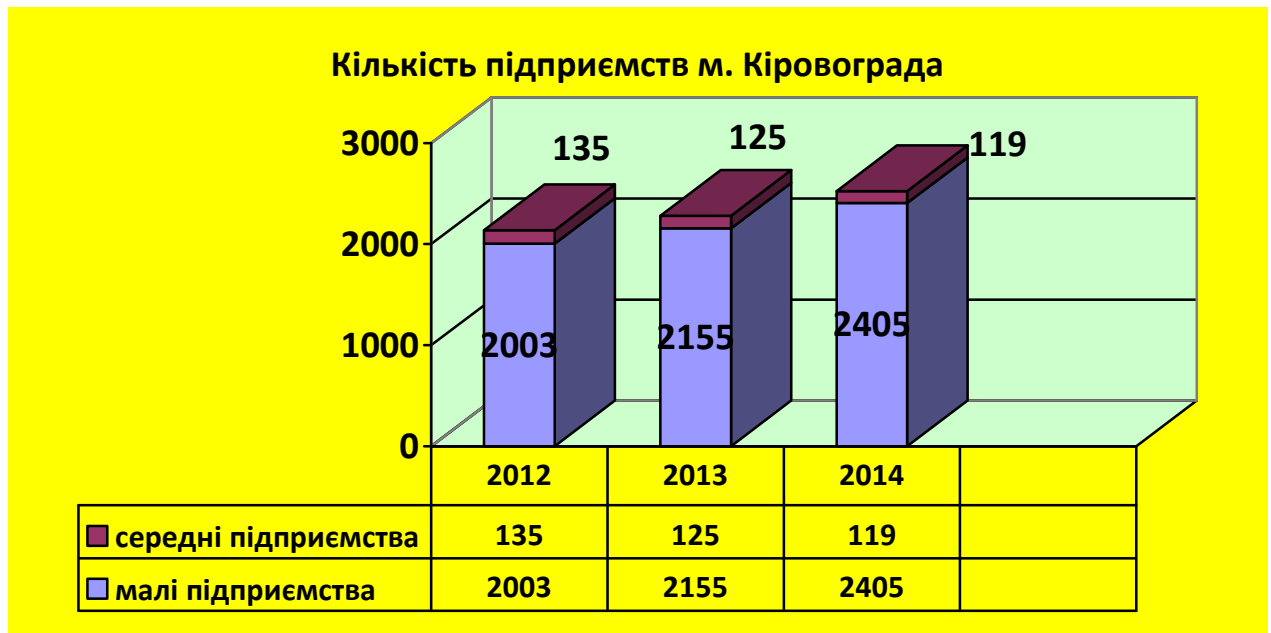
2. Стан розвитку та місце малого підприємництва в економіці міста Кіровограда

Одним із стратегічних напрямів забезпечення сталого економічного розвитку, що підтверджується світовою практикою, є розвиток малого підприємництва – найбільш мобільного, конкурентоспроможного сегменту економіки будь-якої держави. Мале підприємництво виконує ряд важливих економічних та соціальних функцій, дозволяючи ефективно вирішувати завдання виробничого, наукового та господарського характеру.

Проте, в сучасних умовах суб'єкти малого підприємництва стикаються з безліччю стримуючих факторів і проблем, які доводиться долати самотужки. Зокрема, це і складність доступу до фінансових (кредитних) ресурсів, і відсутність кваліфікованих кадрів, й наявність адміністративних бар'єрів. Крім того, розвиток малого підприємництва значною мірою стримується політичною та економічною ситуацією в країні.

Аналіз галузевої структури малого підприємництва міста свідчить, що більш привабливою для розвитку бізнесу залишається невиробнича сфера, а саме оптова та роздрібна торгівля. Також представниками малого бізнесу обслуговується велика частина сфери споживчого ринку. Крім того, діяльність суб'єктів малого підприємництва зосереджується у сфері операцій з нерухомим майном, надання послуг, будівництва, ремонту житла, виробництва харчових продуктів, виготовлення вікон, виробів з деревини та металу.

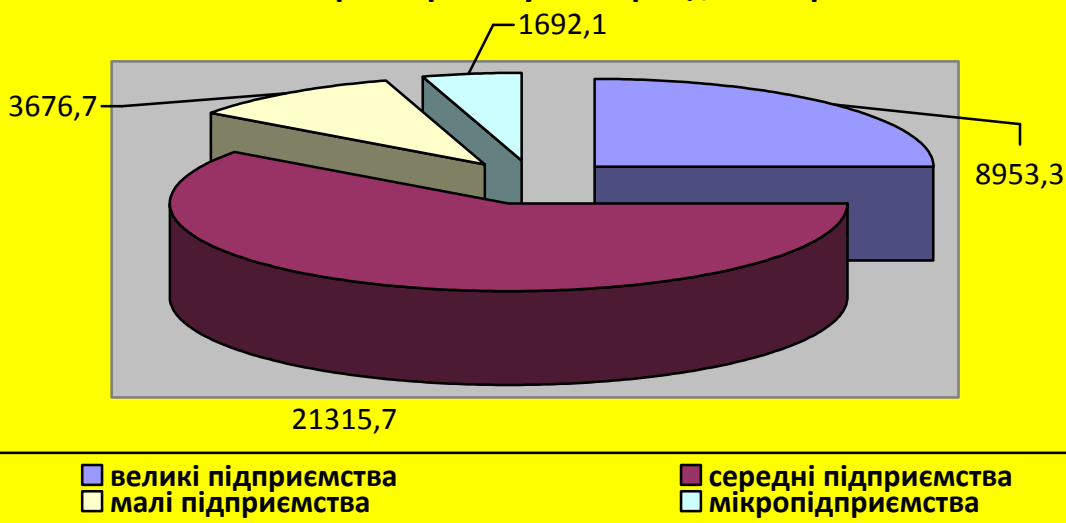
Останнім часом спостерігається тенденція до зменшення кількості середніх підприємств та збільшення кількості малих підприємств м. Кіровограда. Так, у порівнянні з попереднім 2014 роком, кількісний показник малих підприємств збільшився на 11,6 % і становив 2405 одиниць (по області – 7286 одиниць). Більшу частку всіх підприємств міста склали мікропідприємства – 81,6 % або 2062 одиниці.

У розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення кількість підприємств малого бізнесу міста склала 100 одиниць (по області – 74 одиниці).

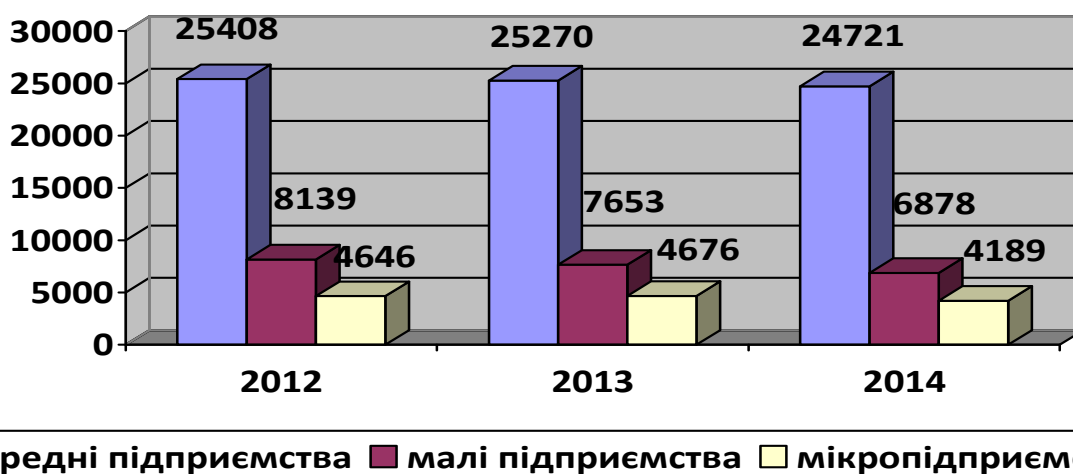
Підприємствами середнього бізнесу реалізовано продукції, товарів та надано послуг на суму 21315,7 млн грн (59,8 % від загального обсягу реалізованої продукції, товарів, послуг по м. Кіровограду), малого бізнесу - 5351,2 млн грн, або 15,1 %, з них мікропідприємствами – 1692,1 млн грн, або 31,6 %.

Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) підприємств за їх розмірами у 2014 році, млн.грн

На середніх підприємствах м. Кіровограда зайнято 24732 особи, у тому числі найманих – 24721 особа, на малих підприємствах зайнято 11903 особи, у тому числі 11064 найманих працівників, або 33,7 % загальної кількості найманих працівників малих підприємств області. Із загальної кількості зайнятих на малих підприємствах, на мікропідприємствах зайнято 4952 особи, у тому числі 4186 найманих працівників. На жаль, незважаючи на зростання кількості малих підприємств, динаміка найманих працівників на них має тенденцію до зниження.

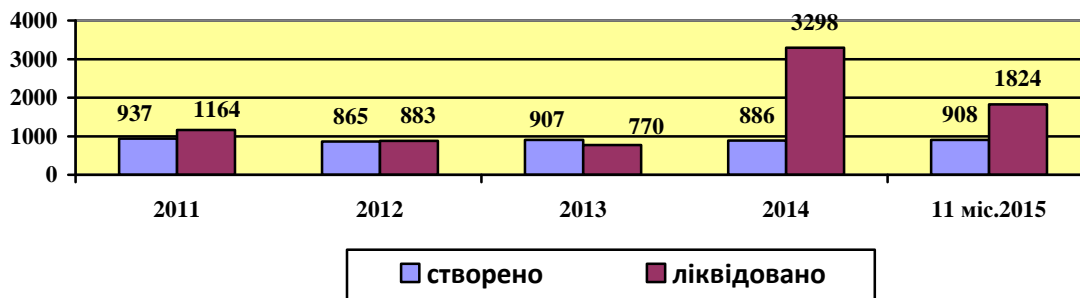
Кількість найманих працівників на підприємствах м. Кіровограда

Таким чином, загальна чисельність працюючих у малому та середньому бізнесі майже 36,6 тисяч осіб, або майже половина зайнятого населення міста.

Разом з тим, зміни податкового законодавства та встановлення нових правил ведення бізнесу, відсутність позитивних результатів проведення економічних реформ, воєнні дії на Сході країни призвели до утворення у 2015 році від'ємного балансу між кількістю новостворених фізичних осіб-підприємців та кількістю підприємців, що припинили діяльність. Кількість фізичних осіб-підприємців, які протягом 2015 року припинили свою діяльність, удвічі перевищила кількість зареєстрованих і склала 1824 чол. У 2014 році кількість фізичних осіб-підприємців, які припинили свою діяльність стала найвищою за останнє десятиліття – 3298 осіб. Станом на 01.01.2015 кількість фізичних осіб-підприємців складає 16609 осіб.

Реєстрація та припинення господарської діяльності фізичних осіб-підприємців у 2011-2015 роках

За даними Кіровоградської об'єднаної державної податкової інспекції Кіровоградської області ДФС, станом на 01.01.2014 6842 фізичних осіб-підприємців обрали спрощену систему оподаткування, станом на 01.01.2015 цей показник склав – 6423 особи, що на 6,1 % менше ніж на початок року. Кількість фізичних осіб-підприємців, що перейшли на загальну систему оподаткування, за рік збільшилась на 3,0 % і станом на 01.01.2015 складала 10186 осіб. Надходження єдиного податку до міського бюджету м. Кіровоград за 2015 рік склали 64,4 млн грн.

Суб'єкти малого та середнього бізнесу відчують нестачу оборотних коштів через високу вартість кредитних ресурсів та рівень інфляційних ризиків. Основним джерелом інвестування для підприємств є власні фінансові ресурси. Доступ до альтернативних джерел фінансування у суб'єктів підприємництва залишається обмеженим.

Зусилля міської ради та її виконавчі органи спрямовані на створення сприятливого підприємницького клімату, умов для розвитку підприємницької ініціативи та поліпшення бізнес-клімату в місті. Головним результатом діяльності міської влади стала модернізація регуляторного середовища, запровадження кардинально нової системи здійснення обов'язкових адміністративних процедур.

3 грудня 2011 року у м. Кіровограді працює Центр надання адміністративних послуг (далі - ЦНАП), у роботі якого застосована ціла низка ефективних технічних та організаційних рішень.

На сьогодні через ЦНАП надається 150 адміністративних послуг, в роботі задіяно 44 робочих місця, що підключені до електронної системи керування чергою та обладнані комп'ютерною / оргтехнікою із доступом до мережі Інтернет. З метою підвищення ефективності роботи працівників виконавчих органів Кіровоградської міської ради, адміністраторів ЦНАП проведено навчання із запровадження електронного документообігу, встановлено та налаштовано відеообладнання з метою онлайн-трансляції роботи ЦНАП.

Протягом 2015 року впровадження державної регуляторної політики в м. Кіровограді здійснювалось у межах реалізації норм та процедур регуляторного законодавства. Усі впроваджувані заходи були спрямовані на недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання у діяльність суб'єктів господарювання, забезпечення дотримання процедур підготовки регуляторних актів, у тому числі підготовки своєчасного та обґрунтованого аналізу результатів їх регуляторного впливу.

Відповідно до вимог Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" здійснювалось планування діяльності виконавчих органів міської ради з підготовки проектів регуляторних актів та коригування плану діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2015 рік.

Так, до плану з підготовки проектів регуляторних актів на 2015 рік (з урахуванням змін та доповнень) було включено 8 проектів регуляторних актів, із них: 7 проектів рішень Кіровоградської міської ради та 1 проект рішення виконавчого комітету Кіровоградської міської ради. Протягом 2015 року регуляторними органами прийнято 2 регуляторні акти - рішення Кіровоградської міської ради. Виконавчими органами відстежено результативність 6 регуляторних актів, з яких 1 – базове відстеження, 1 – повторне відстеження, 4 – періодичні.

Станом на 01 січня 2016 року діє 29 регуляторних актів, у тому числі 21 – рішення міської ради та 8 – рішення виконавчого комітету.

З метою оперативного та своєчасного інформування підприємців про зміни в діючому законодавстві, в рамках роботи міського «Діалог-центру», проводяться безкоштовні семінари для фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб, в яких беруть участь представники органів державної податкової інспекції Кіровоградської області ГУ ДФС, Управління Пенсійного Фонду у м. Кіровограді та інші державні структури. Протягом 2015 року проведено 24 семінари.

Продовжує свої засідання Координаційна рада з питань розвитку підприємництва. У 2015 році на її засіданні розглядались питання встановлення розмірів ставок єдиного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, змін до Закону України «Про внесення змін до

деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)», а також 4 інвестиційні проекти підприємців міста. За результатами розгляду 2 інвестиційні проекти «Розширення та модернізація бази виробничих потужностей підприємства» (ТОВ фірма «Куртаж») та «Впровадження енергозберігаючих та екологічно чистих технологій» (ФОП Масаликін Г.І.) рекомендовано до співфінансування з Регіональним фондом підтримки підприємництва у Кіровоградській області.

У 2015 році підприємцями міста приватизовано 1864,55 кв.м та передано в оренду 2983,81 кв.м об'єктів комунальної власності. Підприємці мають вільний доступ до бази даних об'єктів комунальної власності міста, які надаються в оренду та підлягають приватизації. Інформація щодо вільних приміщень постійно висвітлюється в засобах масової інформації та на сайті Кіровоградської міської ради.

Кіровоградським міськрайонним центром зайнятості за 2013-2015 роки надано одноразову допомогу на створення власної справи 624 особам на суму 9,9 млн грн.

Забезпечується прозорість та конкурентність проведення торгів на закупівлю товарів, робіт і послуг за кошти державного і місцевого бюджетів. Прийнято рішення виконавчого комітету Кіровоградської міської ради «Про затвердження Порядку застосування системи електронних закупівель», яке зобов'язує головних розпорядників коштів міського бюджету залучати суб'єктів господарювання до участі у тендерах на закупівлю товарів, робіт і послуг за кошти державного та місцевого бюджетів.

Підприємці - виробники та підприємці, які здійснюють діяльність у сфері народних промислів, є активними учасниками Національної агропромислової виставки «АгроЕкспо», виставок – ярмарків, які проводяться у місті, що надає їм змогу презентувати свою продукцію та збільшити обсяги її реалізації.

Системний аналіз тенденцій та показників розвитку бізнесу в місті, який на постійній основі здійснюється управлінням економіки Кіровоградської міської ради, у тому числі шляхом проведення консультацій з представниками підприємницьких структур дає можливість сформулювати основні проблеми та перешкоди для розвитку підприємництва на території міста, сприяння у вирішенні яких лежить у площині повноважень виконавчих органів місцевого самоврядування (вважаємо за доцільне дотримуватися поділу на цільові групи - початківців та існуючих підприємців).

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ

Підприємців-початківців

- відсутність законодавчо встановленого механізму звільнення від сплати податків та загальнообов'язкових платежів на визначений короткотерміновий період;
- складність отримання дозволено - погоджувальних документів;
- брак спеціальних знань і навичок;
- недостатня увага на залучення до підприємництва жінок, молоді, інвалідів, військовослужбовців;
- недостатня державна інформаційна підтримка щодо започаткування і ведення власної справи

Існуючих підприємців

- неналежний доступ до фінансово-кредитних ресурсів;
- брак кваліфікованих спеціалістів; недостатній освітній рівень;
- низька конкурентоспроможність;
- недостатній рівень розвитку маркетингу та розповсюдження продукції;
- відсутність системи ефективного обміну інформацією між суб'єктами господарювання, науковими закладами, елементами інфраструктури, органами влади;
- слабка підтримка держави щодо виходу вітчизняних підприємств на зовнішні ринки;
- низький рівень захисту законних прав та інтересів в суді

3. Головна мета і основні завдання Програми

Головною метою Програми є координація та спрямування дій виконавчих органів Кіровоградської міської ради на посилення ролі бізнесу у вирішенні соціально-економічних проблем регіону: підвищення рівня його конкурентоздатності та інноваційності, у тому числі шляхом адаптації до роботи в умовах нових стандартів відповідно до вимог Угоди про асоціацію між Євросоюзом і Україною, збільшення внеску в загальні обсяги виробництва регіону, створення нових робочих місць, зменшення рівня безробіття, формування стабільного джерела доходів бюджету, насичення споживчого ринку якісними товарами і послугами для задоволення потреб населення, формування середнього класу для забезпечення соціальної стабільності

Для досягнення визначеної мети мають бути вирішені **основні завдання Програми**, а саме:

формування дієвих механізмів підвищення конкурентоспроможності малого підприємництва, ефективності місцевого виробника та його

експортного потенціалу з врахуванням вимог Угоди про асоціацію з Європейським Союзом;

формування умов для зростання кількості суб'єктів малого підприємництва, чисельності самозайнятих;

формування необхідної інституційної та фінансової інфраструктури підтримки малого підприємництва, що відповідає європейським стандартам;

створення сприятливого регуляторного та конкурентного середовища для здійснення підприємницької діяльності;

надання фінансової допомоги суб'єктам підприємницької діяльності для впровадження інвестиційних бізнес-проектів на умовах співфінансування з Регіональним фондом підтримки підприємництва у Кіровоградській області за пріоритетними напрямками, а саме:

розвиток народних промислів та ремісництва;

залучення до підприємницької діяльності соціально незахищених верств населення;

насичення міських товарних ринків продукцією кіровоградських товаровиробників;

створення сприятливих умов щодо залучення інвестицій для розвитку бізнесу, допомоги по підготовці та супроводу інвестиційних проектів, поглиблення міжрегіонального і міжнародного співробітництва, підвищення рівня інформованості суб'єктів підприємницької діяльності міста;

забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації кадрів для сфери підприємництва.

Для виконання визначених завдань необхідно виділити **основні напрямки реалізації Програми розвитку малого і середнього підприємництва у м. Кіровограді на 2016-2020 роки:**

впорядкування нормативно-правового регулювання підприємницької діяльності;

фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка;

формування інфраструктури підтримки підприємництва;

ресурсне та інформаційне забезпечення (додаються).

4. Очікувані результати виконання Програми

Завдяки реалізації заходів Програми будуть створені сприятливі умови для стійкого розвитку малого бізнесу (підвищиться його внесок у забезпечення зайнятості населення міста) зростання конкурентоспроможності економіки на засадах активізації інноваційних процесів, наповнення міського бюджету, посилення товарних ринків, вирішення соціально-побутових проблем.

У результаті реалізації Програми очікується:

збільшення кількості середніх та малих підприємств на 52 одиниці;

збільшення кількості підприємців - фізичних осіб на 915 одиниць;

збільшення середньої заробітної плати одного працівника на малих підприємствах на 4,6% щороку;

збільшення чисельності працюючих на малих підприємствах на 517 осіб;

забезпечення надходжень до бюджетів усіх рівнів від сплати єдиного податку планується в сумі 70 млн грн щороку.

5. Фінансове забезпечення Програми

Фінансове забезпечення Програми здійснюється за рахунок коштів загального фонду міського бюджету, Регіонального фонду підтримки підприємництва у Кіровоградській області, бюджетних асигнувань на утримання виконавців заходів Програми за рішенням Кіровоградської міської ради та з інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

Загальна сума фінансування заходів по реалізації Програми у 2016-2020 роках за рахунок коштів міського бюджету складає 744,0 тис.грн, в т.ч. у 2016 році – 122,0 тис.грн, у 2017 році – 184,0 тис.грн, у 2018 році – 146,0 тис.грн, у 2019 році – 146,0 тис.грн, у 2020 році – 146,0 тис.грн.

Начальник управління економіки

О.Осауленко